

Končno poročilo o diseminaciji projekta

Poročilo projekta Slovar sopomenk
sodobne slovenščine: Od skupnosti za
skupnost

Jaka Čibej, Špela Arhar Holdt in Barbara Gorišek (2019): Končno poročilo o
diseminaciji projekta: Poročilo projekta Slovar sopomenk sodobne slovenščine: Od
skupnosti za skupnost. Ljubljana: Center za jezikovne vire in tehnologije

Vsebina

1	Projektne cilji in povzetek rezultatov	1
2	Priprava adreme ciljnih naslovnikov	4
3	Dosežene ciljne skupine	5
3.1	Prevajalska skupnost in lektorji	5
3.2	Osnovne in srednje šole	6
3.3	Fakultete	6
3.4	Centri, zavodi, agencije in ostala društva	6
3.5	Knjižnice	7
3.6	Tujina	7
3.7	Novinarji in oddaje	7
4	Družbena omrežja	7
5	Tiskovine	10
5.1	Plakati	10
5.2	Zloženke	11
5.3	Knjižna kazala	11
5.4	Poštno pošiljanje	11
6	Izvedeni dogodki	11
6.1	Digitalno slovaropisje: Kdo je slovar?	12
6.2	Kam se obrniti, ko zmanjka besed?	12
6.3	Thesaurus of Modern Slovene: By the Community for the Community	13
6.4	Slovar sopomenk sodobne slovenščine in njegova uporabnost pri pouku slovenščine	14
6.5	Sopomenke in še svet: Slovar sopomenk sodobne slovenščine na lektoratih v tujini	15
6.6	Slovar sopomenk sodobne slovenščine v lektorskem kontekstu	15

6.7	Jezikovni viri in tehnologije: delavnica za dijake	16
6.8	Slovar sopomenk sodobne slovenščine in njegova uporabnost pri pouku slovenščine	17
6.9	Slovar sopomenk sodobne slovenščine: Možnosti in meje uporabniškega sodelovanja	17
6.10	Kaj je odzivni slovar?	18
6.11	Predstavitev Sopomenk in Kolokacij za učiteljice in učitelje v zamejstvu	18
7	Anketa o uporabniškem mnenju o novostih odzivnega slovarja	20
7.1	Obogatitev obstoječih podatkov v slovarju	20
7.2	Razširitev nabora podatkov v slovarju	21
7.3	Izboljšave vmesnika in njegovih funkcionalnosti	22
7.4	Večja zanesljivost podatkov	23
7.5	Večja povezljivost z drugimi viri in mediji	23
8	Projektna spoznanja	24

1 Projektni cilji in povzetek rezultatov

Skladno z načrtom je v projektu potekalo obveščanje širše javnosti o izidu Slovarja sopomenk sodobne slovenščine, o novostih, ki jih prinaša nov tip slovarja (odzivni slovar), posebej pa so bili uporabniki pozvani tudi k sodelovanju pri nadaljnjem razvoju slovarske baze. Slovar je zasnovan kot digitalni vir, ki predvideva sodelovanje skupnosti v digitalnem okolju, zato velik del diseminacije poteka v digitalnem okolju. Ob tem pa je nujno poskrbeti tudi za diseminacijo med potencialnimi uporabniki, ki ostajajo zunaj digitalnega promocijskega dometa.

C1.1 Pripraviti izčrpen in strukturiran seznam za obveščanje javnosti v digitalnem svetu in obvestiti o obstoju in specifikah slovarja vse identificirane ciljne uporabniške skupine.

Kot izhodišče za pripravo adreme za diseminacijo je bila uporabljena tipologija uporabniških skupin na področju slovarske rabe (Arhar Holdt 2015)¹, ki vsebuje vse najrelevantnejše skupine uporabnikov, v okviru katerih smo nato ciljno iskali naslovnike. Poiskali smo posameznike, društva in inštitucije, za katere smo ocenili, da bi jih lahko zaradi poklicne usmerjenosti ali amaterskega zanimanja novi slovar sopomenk še posebej zanimal; posameznike in podjetja, inštitucije, agencije in organizacije, ki se poklicno ukvarjajo z jezikom – prevajalce, lektorje, slaviste, zaposlene v razvojnem sektorju, zaposlene v kulturi, izobraževanju, jezikovnih agencijah. Osredotočili smo se tudi na osnovne in srednje šole, fakultete in študentske klube. V seznam smo vključili tudi elektronske naslove različnih skupin, kulturnih in literarnih društev, ki se z jezikom ukvarjajo ljubiteljsko. Slovar je bil diseminiran tudi s pomočjo strokovnih poštnih seznamov in družbenih omrežij, kjer je mogoče nagovoriti skupnost, ki se organizira okrog vprašanj, vezanih na jezikovne vire za slovenščino (npr. *Za vsaj približno pravilno rabo slovenščine* - približno 2.500 članov, *Društvo ljubiteljskih pravopisarjev in slovničarjev* - približno 1.800 članov).

¹ Arhar Holdt, Špela. 2015. Uporabniške raziskave za potrebe slovenskega slovaropisja: prvi koraki. Vojko Gorjanc, Polona Gantar, Iztok Kosem in Simon Krek (ur.): Slovar sodobne slovenščine: Problemi in rešitve. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana, str. 136–149.

Prevajalsko skupnost smo o Slovarju dodatno obveščali s pomočjo objav v visoko angažirani skupnosti uporabniške skupine *Prevajalci, na pomoč!* na družbenem omrežju Facebook, ki šteje približno 7.700 članov. Za obveščanje smo se povezali s stanovskimi organizacijami, kot je Lektorsko društvo Slovenije, in izobraževalnimi inštitucijami, kot je Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik. E-poštna sporočila o novem slovarju sopomenk so bila poslana skupno na 1.544 e-poštne naslovov, od tega 661 osnovnim in srednjim šolam, 281 fakultetam in študentskim klubom, 70 centrom, zavodom in agencijam, 67 skupinam Slovencev v tujini, 252 na različne naslove v povezavi s slovensko prevajalsko skupnostjo, 64 kulturnim in literarnim društvom in 150 knjižnicam. Pri obveščanju je bila javnost pozvana k posedovanju povratne informacije, navedeni so bili kontaktni naslovi, za uporabniško posredovanje mnenja pa je bila pripravljena tudi posebna skupina na omrežju Facebook.

Status: Cilj je v celoti dosežen. Po zaključku projekta bomo komunikacijsko infrastrukturo uporabljali za obveščanje javnosti o nadgradnjah slovarja in tako promocijo vodili na daljši rok.

C1.2 Pripraviti tiskano promocijsko gradivo za uporabnike, ki ostajajo zunaj digitalnega dometa (zloženske, plakati, knjižna kazala), načrt za njegovo diseminacijo in uporabiti gradivo za promocijo slovarja.

Tiskovine za obveščanje v nedigitalnem svetu so bile pripravljene v sodelovanju z Znanstveno založbo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani za sejem akademske knjige Liber.Ac. Vsa gradiva so dostopna na projektni spletni strani in jih je mogoče ponovno uporabiti za promocijske in izobraževalne namene: (a) natisnili smo 30 plakatov, ki predstavljajo Slovar sopomenk sodobne slovenščine na zaslonu pametnega telefona (geslo *razvo*), QR-kodo za hiter dostop do slovarja in njegovo spletno stran. Plakate uporabljamo za diseminacijske namene na promocijskih dogodkih, kakršen je bil denimo sejem akademske knjige Liber.Ac; (b) 500 zloženk. Poleg logotipov, kontaktnih informacij in podatkov za dostop do slovarja vsebujejo kratko opredelitev glavnih novosti, ki jih prinaša odzivni slovar (razdelki: odprtost, sodobnost, odzivnost, sobesedilo in skupnost). Namen zloženk je ponuditi hiter vpogled v možnosti, ki jih novi vir prinaša; (c) Knjižna kazala smo pripravili v 10 različicah. Vsaka izmed njih vsebuje besedo in niz sopomenk (npr. *živahen – živ, energičen, dinamičen, razigran*), pri čemer vsaj ena od pogostih sopomenk v nizu

manjka. Uporabnik je povabljen, da niz dopolni, na voljo so tudi podatki in QR-koda za dostop do slovarja. V sklopu projekta smo natisnili 18.500 kazal. Skladno s projektnim načrtom smo v naslednjem koraku pripravili načrt za diseminacijo in tiskovine uporabnikom poslali po pošti: splošnim knjižnicam in večini šolskih knjižnic slovenskih osnovnih ter srednjih šol. Seznam naslovljenih inštitucij je v poročilu na spletni strani projekta. Paketu 100 kazal (po 10 vsake vrste) smo dodali informativno zloženko in poziv prejemnikom, naj gradivo prosto ponudijo obiskovalcem knjižnice. Poslanih je bilo 150 pošilk. Ob predvidevanju, da so bila razdeljena vsa kazala in da je vsak uporabnik vzel po 4 kazala, ocenjujemo domet na 3.750 naslovnikov. Tiskovine smo uporabnikom razdelili tudi na promocijskih dogodkih.

Status: Cilj je v celoti dosežen. Tiskovine kot pdf so prosto na voljo in jih je mogoče ponatisniti tudi po koncu projekta. Sodelovanje s Filozofsko fakulteto je omogočilo finančni prihranek, ki smo ga namenili za pripravo dodatnega slikovnega gradiva.

C1.3 Z upoštevanjem interesa javnosti in predpripravljenih kriterijev izvesti deset diseminacijskih dogodkov za predstavitev slovarja širši javnosti in ciljnim uporabniških skupinam.

Pri izvedbi dogodkov smo skušali pokriti čimbolj raznolike uporabniške skupine, pri čemer so imeli prednost tisti uporabniki, ki so sami izkazali interes za sodelovanje, ter tisti, kjer je bilo mogoče slovar predstaviti tudi v obliki delavnic (npr. v računalniških učilnicah). Število udeležencev je igralo manjšo vlogo, saj so predstavljena gradiva (prosojnice) na voljo v spletni knjižnici in jih lahko kdorkoli uporabi za nadaljnje (samo)izobraževanje. Tudi celotni seznam izvedenih dogodkov je na spletni strani, kjer je opredeljeno, kdo je predaval, kje je bil dogodek izveden in katera uporabniška skupina je bila naslovljena. Ker je ključni del diseminacije zbiranje povratne informacije ciljnih uporabniških skupin, smo pri izvedbi vedno namenili čas diskusiji. Razen pri treh primerih so bila predavanja tudi zvočno posneta za natančnejše povzemanje uporabniških komentarjev. Za bolj strukturirano zbiranje povratne informacije uporabnikov smo oblikovali spletno anketo, ki sprašuje o rabi slovarja, njegovi uporabnosti ter ponuja uporabnikom možnost, da opredelijo odnos do novosti odzivnega slovarja. Izvorno so anketo izpolnjevali udeleženci na dogodkih, nato pa smo jo diseminirali tudi širše. Anketo je izpolnilo 671 uporabnikov, kar je v kontekstu evropskih uporabniških raziskav relativno visoka številka. Ker so rezultati

ankete zanimivi tudi za raziskovalno skupnost, smo jih statistično analizirali in predstavili na konferenci eRel 2019 v Zagrebu. Predstavitev je na voljo v spletni knjižnici.

Status: Cilj je v celoti dosežen. Uporabniška povratna informacija bo vključena v nadgradnjo Slovarja sopomenk sodobne slovenščine in koncepta 'odzivni slovar'.

2 Priprava adreme ciljnih naslovnikov

Pripravljen je bil karseda izčrpen seznam za obveščanje splošne javnosti in ciljnih skupin, za katere je dostop do sopomenskih informacij identificiran kot najbolj dragocen. Kot izhodišče za pripravo adreme za diseminacijo je bila uporabljena tipologija uporabniških skupin na področju slovarske rabe, ki vsebuje vse najrelevantnejše skupine uporabnikov, v okviru katerih smo nato ciljno iskali naslovnike. V nastajajoči seznam smo dodali tudi obstoječe uporabniške adreme (iz drugih projektov), med trajanjem diseminacijskega projekta pa je seznam sproti dopolnjen z novimi identificiranimi deležniki.

Poiskali smo posameznike, društva in inštitucije, za katere smo ocenili, da bi jih lahko zaradi poklicne usmerjenosti ali amaterskega zanimanja novi slovar sopomenk še posebej zanimal; posameznike in podjetja, inštitucije, agencije in organizacije, ki se poklicno ukvarjajo z jezikom – prevajalce, lektorje, slaviste, zaposlene v razvojnem sektorju, zaposlene v kulturi, izobraževanju, jezikovnih agencijah. Osredotočili smo se na osnovne in srednje šole, fakultete in študentske klube, ker so mladi v šolah vsakodnevno izpostavljeni uporabi slovenskega jezika. V seznam za obveščanje javnosti smo vključili tudi elektronske naslove različnih skupin, kulturnih in literarnih društev, ki se z jezikom ukvarjajo ljubiteljsko.

Od obstoječe infrastrukture smo za zbiranje naslovov uporabili tudi adremo za obveščanje uporabnikov o mednarodni raziskavi o uporabi enojezičnih slovarjev,² za

² <https://www.cjvt.si/raba-slovarjev/>

Jezikovnotehnološko izobraževanje učiteljev³ ter poletni raziskovalni tabor spletne slovenščine JANES za srednješolce.⁴

Slovar je bil diseminiran tudi s pomočjo e-poštних seznamov (SlovLit, e-poštni seznam Slovenskega društva za jezikovne tehnologije itd.) in družbenih omrežij, kjer je mogoče nagovoriti skupnost, ki se organizira okrog vprašanj, vezanih na jezikovne vire za slovenščino (npr. Za vsaj približno pravilno rabo slovenščine - približno 2.500 članov, Društvo ljubiteljskih pravopisarjev in slovničarjev - približno 1.800 članov). Prevajalsko skupnost smo o Slovarju dodatno obveščali s pomočjo objav v visoko angažirani skupnosti uporabniške skupine Prevajalci, na pomoč! na družbenem omrežju Facebook, ki šteje približno 7.700 članov. Za obveščanje smo se povezali tudi s stanovskimi organizacijami, kot je Lektorsko društvo Slovenije, in izobraževalnimi institucijami, kot je Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik.

3 Dosežene ciljne skupine

E-poštna sporočila o novem slovarju sopomenk so bila poslana skupno na 1.544 e-poštних naslovov, od tega 661 osnovnim in srednjim šolam, 281 fakultetam in študentskim klubom, 70 centrom, zavodom in agencijam, 67 skupinam Slovencev v tujini, 252 na različne naslove v povezavi s slovensko prevajalsko skupnostjo, 64 kulturnim in literarnim društvom in 150 knjižnicam.

3.1 Prevajalska skupnost in lektorji

Prevajalska skupnost in lektorji so med najpomembnejšimi ciljnimi skupinami, saj se je v raziskavah potreb uporabnikov izkazalo, da bi jim vir o sopomenskih informacijah najbolj koristil, zlasti če gre za digitalni vir.

Obveščanja smo se lotili sistematično in potencialne naslovnike iskali ločeno – poleg obveščanja na družbenih omrežjih (več o tem v razdelku 5) smo jih obveščali tudi neposredno, tako da smo zbrali e-naslove lektorskih (1 naslov), slavističnih (22 naslovov) in prevajalskih (4 naslovi) društev. Pri tem smo si pomagali z Iskalnikom

³ <http://www.trojina.si/p/jezikovnotehnolosko-izobrazevanje-uciteljev-2014/>

⁴ <http://nl.ijs.si/janes/dogodki/tabor-2015/>, http://nl.ijs.si/janes/dogodki/tabor-2016

društev/podružnic tujih društev Ministrstva za javno upravo Republike Slovenije.⁵ Prevajalce smo dosegli tudi z obveščanjem prevajalskih agencij, naslove katerih smo zbrali s pomočjo Poslovnega registra Slovenije.⁶ Naslovniki so bili obveščeni o novem slovarju in povabljeni k dopolnjevanju in dograjevanju vira. Hkrati smo poudarili, da so dobrodošle vse povratne informacije, ki bi lahko pripomogle k nadgradnji in tako k še boljšemu slovarju.

3.2 Osnovne in srednje šole

E-poštne naslove osnovnih in srednjih šol smo iskali v javnem registru osnovnih in srednjih šol, ki je na voljo na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, šolstvo in šport Republike Slovenije. S seznama smo tako pridobili e-naslove 104 srednjih šol, 61 gimnazij, 454 osnovnih šol in 28 osnovnih šol s prilagojenim programom. V večini primerov je šlo za e-naslove tajništva in/ali ravnateljic oz. ravnateljev. V e-poštnem sporočilu smo navedli, naj ga posredujejo vsem učiteljem slovenščine in tujih jezikov.

3.3 Fakultete

Pri obveščanju univerzitetnih profesorjev in študentov smo se osredotočili na različne jezikovne oddelke (npr. Prevajalstvo, Slovenistika) Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru in Univerze na Primorskem. Pregledali smo spletne strani vseh fakultet z jezikovnimi oddelki (npr. Filozofska fakulteta UL, Filozofska fakulteta UM in Fakulteta za humanistične študije UP) ter na naslove vseh profesorjev (skupno 222 naslovov) poslali obvestilo o slovarju in prosili, da o slovarju obvestijo tudi svoje študente.

3.4 Centri, zavodi, agencije in ostala društva

V to ciljno skupino so bile dodane organizacije, ki delujejo na področju šolstva, izobraževanja, razvoja in turizma (skupno 45 naslovov) ter društva, ki delujejo na področju kulture ali literature in se z jezikom ukvarjajo amatersko ali ljubiteljsko (skupaj 19 naslovov literarnih društev in 44 naslovov kulturnih društev). Tudi tu smo si pri iskanju naslovov pomagali z javnim registrom društev, zavode in agencije (npr.

⁵ <http://mrrsp.gov.si/rdruobjave/dr/index.faces>

⁶ https://www.ajpes.si/registri/poslovni_register/splosno

Andragoški center Republike Slovenije, Javni zavod Cene Štupar) pa smo poiskali s pomočjo Poslovnega registra Slovenije.

3.5 Knjižnice

V seznam obveščanja javnosti je bilo vključenih tudi 150 e-poštnih naslovov slovenskih knjižnic. Seznam vseh knjižnic smo pridobili prek Združenja splošnih knjižnic, e-poštne naslove pa smo nato poiskali preko uradnih spletnih strani in poslovnega registra Slovenije. Poleg obvestil so bile na naslove 45 večjih regionalnih knjižnic poslane tiskovine in promocijski material (glej razdelek 6).

3.6 Tujina

V tujino smo obvestila o novem slovarju pošiljali izvajalcem lektoratov slovenščine (60 naslovov smo pridobili na spletni strani Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik) in na e-poštne naslove združenj Slovencev v tujini (npr. Avstralija, Švedska, Srbija, Madžarska).

3.7 Novinarji in oddaje

V sklopu obveščanja javnosti smo se osredotočili tudi na radijske in televizijske oddaje, ki so v celoti ali določenih segmentih namenjene jezikovnim razpravam. Gostovali smo v televizijski oddaji Dobro jutro (april 2018), na Radiu Študent (maj 2018), radijski oddaji Jezikovni pogovori (april 2018) in v oddaji Globalna vas na radiu Val 202 (junij 2018). O slovarju so poročali tudi časopisi in spletni novičarski portali: Primorske novice (april 2018), MMC RTV SLO (april 2018) in Delo (avgust 2018).

4 Družbena omrežja

Javnost smo o slovarju obveščali tudi s pomočjo družbenega omrežja Facebook, in sicer po več kanalih. Kot prvega velja omeniti uradno stran Centra za jezikovne vire in tehnologije, ki ima ob koncu projekta 800 všečkov in 858 sledilcev. Na strani smo od izida poleg rednih objav o drugih dejavnostih Centra za jezikovne vire in tehnologije objavili tudi nabor objav, ki so neposredno povezane s promocijo Sopomenk ter predstavitvami slovarja v različnih medijih. Tabela prikazuje objave po datumih, številu doseženih naslovnikov in številu vseh odzivov in delitev na omrežju

Facebook. Podatki so vzeti iz statistik, ki jih beleži in prikazuje Facebook administratorjem strani.

Datum	Objava	Ocena doseženih naslovnikov	Odzivi: všečki, komentarji, delitve itd.
28-10-2019	Objava podcasta o razvoju slovaropisja	1.600	89
21-10-2019	Objava podcasta o sopomenskosti	277	30
14-10-2019	Objava podcasta o interdisciplinarnosti	258	22
07-10-2019	Objava s konference eLex 2019, kjer so bile predstavljene tudi teme o Sopoenkah	464	29
04-07-2019	Najava snemanja poddaj na temo Sopomenk	1.700	90
24-05-2019	Koncept odzivnega slovarja smo predstavili na konferenci ameriškega leksikografskega združenja DSNA v Bloomingtonu.	353	19
23-05-2019	Turnir v hitrostnem naštevanju sopomenk na sejmu Liber.Ac.	567	35
22-05-2019	Predstavitev odzivnih slovarjev na sejmu akademske knjige Liber.Ac.	632	26
15-05-2019	Objava o predstavitvi odzivnih slovarjev na Tednu vseživljenjskega učenja v Kranju.	584	22
11-05-2019	Objava o konferenci eRel 2019, kjer so bili predstavljeni rezultati uporabniške ankete o Slovarju sopomenk.	660	20
15-02-2019	Objava o sodelovanju pri informativnem dnevu FRI, kjer so bili predstavljeni tudi odzivni slovarji.	469	17

21-12-2019	Objava posnetega predavanja Andreja Pavle Jurman: Slovar sopomenk pri pouku slovenščine	280	5
19-12-2019	Objava posnetega predavanja Špela A. Holdt in Jaka Čibej: Kdo je slovar?	2.500	22
18-12-2018	Objava posnetega predavanja Iztok Kosem: Kam se obrniti, ko zmanjka besed?	2.900	55
03-12-2018	Obvestilo o prejeti nagradi Univerze v Ljubljani za Slovar sopomenk sodobne slovenščine.	1.400	115
19-11-2018	Obvestilo o predavanju o Slovarju sopomenk v Trgovskem domu v Gorici.	256	1
10-10-2018	Obvestilo o delavnici o Slovarju sopomenk sodobne slovenščine za Slavistično društvo Ljubljana	372	15
09-10-2018	2. obvestilo o uporabniški anketi za zbiranje povratnih informacij o Sopomenkah	743	11
05-10-2018	1. obvestilo o uporabniški anketi za zbiranje povratnih informacij o Sopomenkah	3.800	42
26-09-2018	Šest mesecev od objave Slovarja sopomenk sodobne slovenščine	900	64
14-08-2018	Intervju o digitalnem slovaropisju v okviru konference EURALEX	1.500	63
25-06-2018	Obvestilo o predstavitvi Sopomenk v oddaji Globalna vas (intervju s Špelo Arhar Holdt)	2.300	55
22-05-2018	Obvestilo o predstavitvi Sopomenk na sejmu Liber.ac	730	41
4-05-2018	Obvestilo o predstavitvi Sopomenk v oddaji na Radiu Študent	2.600	70

26-04-2018	Prvi rezultati odziva na Slovar sopomenk	1.200	74
13-04-2018	Obvestilo o predstavitvi Sopomenk v oddaji Dobro jutro	7.000	258
11-04-2018	Obvestilo o oddaji Jezikovni pogovori	2.400	66
02-04-2018	Obvestilo o uradnem izidu Sopomenk	27.500	669

Obvestila o objavi Slovarja sopomenk sodobne slovenščine smo objavili npr. tudi v največji jezikovni uporabniški skupini Prevajalci, na pomoč! (pribl. 8.000 članov), poleg številnih posameznikov pa so jih delile tudi uradne strani Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, projekta Sporazumevanje v slovenskem jeziku, jezikovnopoličnega portala Jezikovna Slovenija, Portala jezikovnih virov in Oddelka za prevajalstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Vzpostavili smo tudi uporabniško skupino Slovar sopomenk sodobne slovenščine, ki je namenjena zbiranju uporabniških odzivov in predlogov morebitnih izboljšav Sopomenk pri naslednjih nadgradnjah. V prihodnje bomo skupino še dodatno promovirali in pred nadgradnjo slovarja na ta način zbrali povratne informacije uporabnikov slovarja.

5 Tiskovine

Tiskovine za obveščanje v nedigitalnem svetu so bile pripravljene v sodelovanju z Znanstveno založbo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani za sejem akademske knjige Liber.Ac, oblikoval jih je Jure Preglau. Pripravili smo tri vrste tiskovin: plakate, zloženke in knjižna kazala. Vsa gradiva so dostopna na projektni spletni strani in jih je mogoče ponovno uporabiti za promocijske in izobraževalne namene.

5.1 Plakati

V sklopu projekta smo natisnili 30 plakatov, ki predstavljajo Slovar sopomenk sodobne slovenščine na zaslonu pametnega telefona (geslo *razvo*), QR-kodo za hiter dostop do slovarja in njegovo spletno stran. Plakate uporabljamo za diseminacijske

namene na promocijskih dogodkih, kakršen je bil denimo sejem akademske knjige Liber.Ac.

5.2 Zloženske

V sklopu projekta smo natisnili 500 zloženk. Poleg logotipov, kontaktnih informacij in podatkov za dostop do slovarja vsebujejo kratko opredelitev glavnih novosti, ki jih prinaša odzivni slovar (razdelki: odprtost, sodobnost, odzivnost, sobesedilo in skupnost). Namen zloženk je ponuditi hiter vpogled v možnosti, ki jih novi vir prinaša.

5.3 Knjižna kazala

Knjižna kazala smo pripravili v 10 različicah. Vsaka izmed njih vsebuje besedo in niz sopomenk (npr. *živahen – živ, energičen, dinamičen, razigran*), pri čemer vsaj ena od pogostih sopomenk v nizu manjka. Uporabnik je povabljen, da niz dopolni, na voljo so tudi podatki in QR-koda za dostop do slovarja. V sklopu projekta smo natisnili 18.500 kazal.

5.4 Poštno pošiljanje

Knjižna kazala smo poslali dvema ciljnim skupinama naslovnikov: splošnim knjižnicam in večini šolskih knjižnic slovenskih osnovnih ter srednjih šol (seznam naslovov je v prilogi). Paketu 100 kazal (po 10 vsake vrste) smo dodali informativno zloženko in poziv prejemnikom, naj gradivo prosto ponudijo obiskovalcem knjižnice. Poslanih je bilo 150 pošiljk. Ob predvidevanju, da so bila razdeljena vsa kazala in da je vsak uporabnik vzel po 4 kazala, ocenjujemo domet na 3.750 naslovnikov (s predpostavko, da vsak vzame po eno kazalo, pa 15.000 naslovnikov).

6 Izvedeni dogodki

Izidu Slovarja sopomenk sodobne slovenščine (marec 2018) je v letu 2018 sledilo 11 promocijskih dogodkov, katerih poglobitni namen je bil Slovar sopomenk predstaviti čim širšemu naboru ciljnih skupin uporabnikov, in sicer na različnih koncih Slovenije. Dogodki so bili vsebinsko prilagojeni predvidenim potrebam in zanimanju udeležencev, štiri dogodki pa so bili tudi posneti in objavljeni na spletu (povezave so na voljo na uradni spletni strani projekta Slovar sopomenk sodobne slovenščine: od skupnosti za skupnost - <https://www.cjvt.si/promocija-sopomenk/knjiznica/>).

Štirje dogodki so bili namenjeni učiteljem in učiteljicam jezika, trije domači in/ali tuji strokovni javnosti, dva širši javnosti, dva članom dveh društev (Slavistično društvo Slovenije ter Lektorsko društvo Slovenije) in dva študentom oz. dijakom. Dogodki in predstavitve so potekali od maja 2018 do novembra 2018 v Ljubljani, Kranju, Novem mestu, Idriji in Gorici (Italija).

6.1 Digitalno slovaropisje: Kdo je slovar?

Predavanje z naslovom *Digitalno slovaropisje: Kdo je slovar?* je bilo organizirano v sklopu Sejma akademske knjige Liber.ac 2018, izvedeno pa je bilo 22. maja 2018 na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Predavala sta dr. Špela Arhar Holdt in Jaka Čibej s Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani.

Predavanje je bilo namenjeno domači strokovni javnosti in študentkam ter študentom (zlati jezikoslovnih smeri), osredotočalo pa se je predvsem na koncept odzivnega slovarja v okviru digitalnega slovaropisja ter na novosti, ki jih prinaša. Poudarjene so bile prednosti odzivnega slovarja in naslovljeni glavni pomisleki, ki se porajajo ob njegovih novostih.

Dogodka se je udeležilo približno 20 ljudi, vsebina predavanja pa je bila dobro sprejeta. Udeleženci so pohvalili odprto dostopnost slovarja ter izrazili zanimanje za dodatne informacije o uporabniških aktivnostih, ki jih beležimo v slovarju (npr. najbolj iskane iztočnice; iztočnice, ki jih uporabniki najpogosteje iščejo, a jih v slovarju še ni).

Predavanje je bilo posneto in si ga je mogoče ogledati na uradnem YouTubovem kanalu Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani oz. v spletni knjižnici na uradni strani projekta.

6.2 Kam se obrniti, ko zmanjka besed?

Delavnica z naslovom *Kam se obrniti, ko zmanjka besed?* je potekala v okviru Tedna vseživljenjskega učenja na Ljudski univerzi Kranj 27. junija 2018. Delavnico je vodil dr. Iztok Kosem s Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani, namenjen pa je bil širši javnosti. Na delavnici je bilo najprej poljudno predstavljeno, kako je nastal Slovar sopomenk sodobne slovenščine, nato pa so bile na praktičnih

primerih prikazane funkcije, ki jih ponuja. Udeleženci in udeleženke so imeli priložnost preizkusiti Slovar v praksi, saj je delo potekalo v računalniški učilnici.

Dogodka se je udeležilo okrog 20 ljudi, odzivi pa so bili pozitivni. Udeleženke in udeleženci so pohvalili možnost uporabniškega glasovanja za ustreznost sopomenk in možnost dodajanja lastnih sopomenk, zadovoljni pa so bili tudi s kolokacijskimi podatki, s katerimi je v slovarju mogoče primerjati iztočnico in sopomenko v rabi.

Delavnica je bila posneta in si jo je mogoče ogledati na uradnem YouTubovem kanalu Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani oz. v spletni knjižnici na uradni strani projekta.

6.3 Thesaurus of Modern Slovene: By the Community for the Community

Predavanje z naslovom *Thesaurus of Modern Slovene: By the Community for the Community* je bilo izvedeno 18. julija 2018 v okviru mednarodnega leksikografskega kongresa EURALEX 2018, ki je potekal v Ljubljani. Glavni namen predavanja je bil domači, predvsem pa tuji strokovni javnosti predstaviti koncept odzivnega slovarja na primeru Slovarja sopomenk sodobne slovenščine. Predavala je dr. Špela Arhar Holdt s Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani.

Podatkov o natančnem številu poslušalcev ni, saj je predavanje potekalo vzporedno z drugimi predstavitvami, število poslušalcev pa se je zaradi konferenčne narave kongresa v dvorani spreminjalo. Kongresa se je udeležilo približno 200 ljudi iz različnih, pretežno evropskih držav.

Slovar sopomenk sodobne slovenščine je bil med strokovno javnostjo zelo pozitivno sprejet. Pohvaljena je bila zlasti metodologija natančnega spremljanja uporabniških aktivnosti v slovarju. Med predlogi publike je bila tudi uporaba dodatnih storitev za spremljanje aktivnosti (npr. Google Analytics).

Predavanje je bilo posneto in si ga je mogoče ogledati na portalu VideoLectures.net.⁷ Povezava je na voljo tudi v spletni knjižnici na uradni strani projekta.

6.4 Slovar sopomenk sodobne slovenščine in njegova uporabnost pri pouku slovenščine

Predavanje in delavnica z naslovom *Slovar sopomenk sodobne slovenščine in njegova uporabnost pri pouku slovenščine* sta se odvijala 21. avgusta 2018 v okviru Pedagoške konference Gimnazije Ledina, ki je potekala v Novem mestu. Dogodek je bil namenjen učiteljem in učiteljicam slovenščine in drugih jezikovnih predmetov. Delavnico je vodila Andreja Pavle Jurman, profesorica slovenščine na Gimnaziji Ledina in sodelavka na projektu *Slovar sopomenk sodobne slovenščine: od skupnosti za skupnost*.

V prvem delu je bil publiki predstavljen postopek izdelave Slovarja sopomenk sodobne slovenščine s poudarkom na virih, na podlagi katerih je bil zgrajen. Predstavljene so bile tudi glavne funkcije slovarja (nabor sopomenk za iztočnico, primerjava iztočnice s sopomenkami s pomočjo kolokatorjev, dodajanje uporabniških sopomenk, glasovanje o ustreznosti predlogov). V drugem delu so bile predstavljene možnosti, kako vključiti uporabo Slovarja sopomenk sodobne slovenščine v pouk slovenščine in tujih jezikov.

Dogodka se je udeležilo 13 ljudi. Slovar je bil pozitivno sprejet. Med glavnimi pomisleki se je pojavila odsotnost kvalifikatorjev, med predlogi za izboljšavo pa je bila izražena želja po še večji povezljivosti z drugimi razpoložljivimi jezikovnimi viri. Ena od izraženih skrbi je bila, da sistem dopušča zlorabe uporabniških imen, saj lahko več ljudi vpisuje predloge pod istim imenom. Poudarjena je bila uporabnost Slovarja sopomenk kot orodja pri prevajalskih vajah v okviru usvajanja tujega jezika.

Delavnica je bila posneta in si jo je mogoče ogledati na uradnem YouTubovem kanalu Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani oz. v spletni knjižnici na uradni strani projekta.

⁷ http://videlectures.net/euralex2018_arhar_holdt_modern_slovene/

6.5 Sopomenke in še svet: Slovar sopomenk sodobne slovenščine na lektoratih v tujini

Predavanje in delavnica z naslovom *Sopomenke in še svet: Slovar sopomenk sodobne slovenščine na lektoratih v tujini* sta se odvijala 27. avgusta 2018 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Predavala sta dr. Polona Gantar (Center za jezikovne vire in tehnologije, Filozofska fakulteta UL) in Jaka Čibej (Center za jezikovne vire in tehnologije UL, Filozofska fakulteta UL, Fakulteta za računalništvo in informatiko UL). Dogodek je bil izveden v okviru letnega izobraževanja za lektorje in lektorice slovenščine v tujini.

Poleg splošne predstavitve Slovarja sopomenk sodobne slovenščine ter njegovega nastanka in koncepta odzivnega slovarja so bili publiko predstavljeni tudi nekateri predlogi, kako slovar uporabiti pri pouku.

Dogodka se je udeležilo približno 30 udeležencev. Slovar so sprejeli pozitivno in še zlasti pohvalili možnost primerjave iztočnice in sopomenke s kolokacijami ter zglede rabe, ki so učencem slovenščine kot drugega ali tujega jezika v pomoč pri izbiranju ustreznega izraza. Med glavnimi pomisleki je bila izražena odsotnost kvalifikatorjev.

6.6 Slovar sopomenk sodobne slovenščine v lektorskem kontekstu

Predavanje z naslovom Slovar sopomenk sodobne slovenščine v lektorskem kontekstu je bil organizirano 26. septembra 2018 na Lektorskem društvu Slovenije v Ljubljani. Namenjen je bil članom in članicam Lektorskega društva Slovenije kot predstavnikom in predstavnicam ene od ključnih uporabniških ciljnih skupin projekta. Publiko je predavala dr. Špela Arhar Holdt s Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani.

Dogodka se je udeležilo okrog 40 ljudi. Predavanju je sledila dinamična debata z udeleženci, v kateri so bili izpostavljeni predvsem pomisleki glede normativnosti slovarja in meja uporabniškega doprinosa. Izpostavljeno je bilo, da je jasno (vizualno) ločevanje uporabniškega dela podatkov od jedrnih podatkov za lektorski kontekst izrednega pomena. Želja je, da se ločnica tudi pri drugih odzivnih virih obdrži. Za lektorsko skupnost je pomembno, da je slovar referenčen, to pomeni, da se pri komunikaciji z naročniki oz. strankami lahko sklicujejo nanj v podporo svojim

odločitvam. Z vidika lektorskega dela je sopomenskost manj pereča od kolokativnosti, zato je bil interes usmerjen tudi v (takrat) napovedani Kolokacijski slovar sodobne slovenščine, z vidika sestave in sodobnosti pa je bil izpostavljen tudi referenčni korpus Gigafida. Lektorska skupnost je izpostavila tudi potrebo po hitrem, sprotnem diskutiranju strokovnih dilem, pri čemer bi lahko pripomoglo sodelovanje v digitalnem mediju.

6.7 Jezikovni viri in tehnologije: delavnica za dijake

Delavnica *Jezikovni viri in tehnologije: delavnice za dijake* je bila izvedena 3. oktobra 2018 na Gimnaziji Jurija Vege v Idriji. Namenjena je bila predvsem dijakom in dijakinjam 3. in 4. letnikov, delavnice pa so se udeležili tudi profesorji in profesorice slovenščine. Publiki je predaval Jaka Čibej s Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani.

Glavni namen dogodka je bil dijake s seznaniti z realnostjo jezika v digitalni dobi, predstaviti sodobne jezikovne vire in poudariti nujnost odprte dostopnosti v kontekstu razvoja jezika. Delavnica je poleg teoretičnega uvoda vsebovala tudi praktični del, v katerem so lahko dijaki praktično preizkusili jezikovne vire. Predstavitev je bila zasnovana tako, da so se udeleženci najprej seznanili z najosnovnejšimi viri (besedilni korpusi, npr. Gigafida, Kres in Gos), nato z viri, grajenimi na podlagi korpusov (Slovenski oblikoslovni leksikon Sloleks) ter nazadnje s Slovarjem sopomenk sodobne slovenščine kot naprednejšim korpusno zasnovanim jezikovnim virom.

Dogodka se je udeležilo skupno približno 70 ljudi. Dijaki in dijakinje so izrazili podporo tovrstnim jezikovnim virom in obžalovanje, da o jezikovnem razvoju v tem smislu niti v šoli niti drugod še niso slišali. Konkretno pri Slovarju sopomenk sodobne slovenščine so izrazili zadržke glede pomanjkanja kvalifikatorjev, ki jih je presenetilo. Potrdili so, da bi bili motivirani za sodelovanje pri izgradnji in izboljšavi jezikovnih virov, zlasti če bi bile naloge na voljo v igrificirani obliki (npr. Igra besed).

6.8 Slovar sopomenk sodobne slovenščine in njegova uporabnost pri pouku slovenščine

Predavanje Slovar sopomenk sodobne slovenščine in njegova uporabnost pri pouku slovenščine je Andreja Pavle Jurman z ljubljanske Gimnazije Ledina ponovila še 9. oktobra 2018, in sicer za člane in članice Slavističnega društva Ljubljana.

Dogodka se je udeležilo 8 ljudi.

6.9 Slovar sopomenk sodobne slovenščine: Možnosti in meje uporabniškega sodelovanja

15. oktobra 2018 sta dr. Polona Gantar (Center za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani) in dr. Špela Arhar Holdt (Center za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani) v okviru Lingvističnega krožka Filozofske fakultete v Ljubljani izvedli predavanje z naslovom *Slovar sopomenk sodobne slovenščine: Možnosti in meje uporabniškega sodelovanja*. Namenjeno je bilo predvsem domači strokovni javnosti, a tudi študentom jezikoslovnih smeri.

Poleg samega koncepta odzivnega slovarja je bil podrobneje predstavljen tudi njegov uporabniški vidik, glede katerega so imeli strokovnjaki najpogosteje pomisleke, zlasti v zvezi s kompetenco, količino in motivacijo uporabnikov. Predstavljeni so bili uporabniški podatki, ki so bili iz Slovarja sopomenk sodobne slovenščine izvoženi po prvih šestih mesecih delovanja. Potrdili so, da je uporabniških predlogov dovolj in da so v veliki večini konstruktivni, dobronamerni in ustrezni.

Dogodka se je udeležilo okrog 25 ljudi. Nekoliko več pozornosti na tem predavanju je bilo namenjene vprašanju koncepta sopomenskosti: kako jo dovolj natančno in jezikoslovno korektno opredeliti in kako jezikoslovni pogled združiti z uporabniškim sodelovanjem. Kot glavna prednost slovarja v primerjavi s sorodnimi viri je bila izpostavljena odprta dostopnost do podatkov, ki omogoča nadaljnji razvoj jezikovne infrastrukture.

6.10 Kaj je odzivni slovar?

Predstavitve z naslovom *Kaj je odzivni slovar?* je bila organizirana 15. novembra 2018 v Trgovskem domu v Gorici. Vodila sta jo dr. Špela Arhar Holdt in Jaka Čibej (oba s Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani ter s Fakultete za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani). Predstavitve je bila odprta za javnost, namenjena pa je bila predvsem skupnosti zamejskih Slovencev in Slovenk v Italiji.

Poleg koncepta odzivnega slovarja in postopka njegovega nastanka sta bila praktično predstavljena še Slovar sopomenk sodobne slovenščine in Kolokacijski slovar sodobne slovenščine, ki je izšel 16. oktobra 2018.

Dogodka se je udeležilo približno 25 ljudi. Oba slovarja sta bila s strani zamejske skupnosti zelo pozitivno sprejeta, izražena pa je bila želja po bolj sistematičnem vključevanju zamejskih besedil v slovenske besedilne korpuse (in s tem v jezikovne vire, ki na njihovi podlagi nastajajo). Za zamejsko skupnost je zelo pomembna tudi dvojezična komponenta – želeli bi si, da bi bila Slovar sopomenk sodobne slovenščine in Kolokacijski slovar sodobne slovenščine povezana z italijansko-slovenskimi jezikovnimi viri. Izražena je bila tudi nujnost tovrstnih promocijskih dogodkov, zlasti v šolah, kjer naj bi učna praksa še vedno predvidevala uporabo tiskanih slovarjev, zato učenci in dijaki niso seznanjeni z rabo sodobnih, digitalnih jezikovnih virov.

6.11 Predstavitve Sopomenk in Kolokacij za učiteljice in učitelje v zamejstvu

Dogodek z naslovom *Predstavitve Sopomenk in Kolokacij za učiteljice in učitelje v zamejstvu* je bil organiziran 22. novembra 2018 na Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik v Ljubljani. Predavala sta dr. Polona Gantar (CJVT, FF UL) in Jaka Čibej (CJVT, FRI UL), predavanje z delavnico pa je bilo namenjeno učiteljem in učiteljicam slovenščine na osnovnih in srednjih šolah v Italiji, in sicer v sklopu izobraževalnega seminarja, ki ga učitelji in učiteljice obiskujejo v času sobotnega leta.

Poudarek je bil na seznanjanju udeležencev in udeleženk s praktično uporabo Slovarja sopomenk sodobne slovenščine in Kolokacijskega slovarja sodobne

slovenščine. Na konkretnih primerih in jezikovnih zadregah je bilo predstavljeno, kako lahko v njih poiščemo odgovore na jezikovne probleme.

Dogodka se je udeležilo približno 10 ljudi. Slovarja sta bila pozitivno sprejeta. Udeleženci in udeleženke delavnic so potrdili, da sta uporabna pri njihovem delu in da neposredno odgovarjata na jezikovne probleme, s katerimi se srečujejo. Izraženo je bilo tudi navdušenje nad dejstvom, da Slovar sopomenk sodobne slovenščine dopušča tudi dodajanje narečno oz. regionalno obarvanih uporabniških predlogov (konkretno zamejskih).

6.12 Dogodki v letu 2019

Čeprav za leto 2019 izvedba dogodkov ni bila več predvidena kot del projektne časovnice, smo izkoristili nekatera povabila in priložnosti, da smo predstavili slovar in njegove novosti. Dogodke navajamo v obliki tabele.

Dogodek	Ciljna publika	Datum in kraj izvedbe
Teja Goli in Jaka Čibej Slovar sopomenk sodobne slovenščine na informativnem dnevu Fakultete za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani	Dijaki in dijakinje, študentke in študenti	10. februar 2019, Fakulteta za računalništvo in informatiko UL
Špela Arhar Holdt How Users Responded to a Responsive Dictionary: The Case of the Thesaurus of Modern Slovene	Tuja in domača strokovna javnost	13. maj 2019, konferenca eReL 2019, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje (Zagreb)
Polona Gantar in Jaka Čibej Predstavitev odzivnih jezikovnih virov na Junjskem izobraževanju CSDTJ 2019	Učiteljice in učitelji slovenščine kot drugega/tujega jezika	27. junij 2019, Filozofska fakulteta UL
Teja Goli in Špela Arhar Holdt Sopomenski turnir na sejmu LIBER.AC 2019	Študentke in študenti	2. julij 2019, Filozofska fakulteta UL

Jaka Čibej
 Repel the Syntruders! A Crowdsourcing Cleanup
 of the Thesaurus of Modern Slovene

Tuja strokovna
 javnost

4. oktober 2019,
 konferenca eLex 2019,
 Sintra, Portugalska

7 Anketa o uporabniškem mnenju o novostih odzivnega slovarja

Nadaljnji razvoj in posodabljanje Slovarja sopomenk sodobne slovenščine temeljita tudi na povratnih informacijah uporabnikov, ki ne zajemajo samo eksplicitnega uporabniškega doprinosa v slovar (tj. uporabniških sopomenk in ocen), temveč tudi predloge za izboljšave vmesnika in vsebine slovarja ter njihova mnenja o novostih, ki jih prinaša koncept odzivnega slovarja. Predloge in komentarje smo pridobili s pomočjo ankete o uporabniškem mnenju o značilnostih odzivnega slovarja, natančneje z vprašanjem odprtega tipa: *Če bi lahko slovar izboljšali, kako bi ga spremenili?* Zbrane odgovore smo razporedili v kategorije, ki jih predstavljamo v nadaljevanju skupaj s ponazoritvenimi primeri. Vseh v celoti izpolnjenih anket je bilo 671.

7.1 Obogatitev obstoječih podatkov v slovarju

V to kategorijo smo uvrstili 66 odgovorov, ki so se nanašali na obogatitev obstoječih podatkov v slovarju. Najpogosteje (43 odgovorov) so uporabniki izrazili željo po dodatnih kvalifikatorjih, ki bi sopomenke in njihovo rabo natančneje opredelili z vidika registra in slogovne zaznamovanosti. Nekoliko redkeje so se pojavile želje po več področnih oznakah (4 odgovori).

"Slovar je zelo dobro oblikovan in prijazen uporabniku, čeprav ni po vašem konceptu, bi besedam vseeno dodal uradne kvalifikatorje, saj bi to pohitrilo proces, o njihovi primernosti pa bi se s podrobnejšim iskanjem, ko bi bilo to potrebno, pozanimal sam."

"Mogoče edino uporaba kvalifikatorjev (narečno, pogovorno ipd.), sicer je slovar izredno kvaliteten in koristen. Pohvale!"

"Predvsem s kvalifikatorji, ki so za določen del praktikov izredno pomembni. Ocenjevanje uporabnikov je zanimivo in dobro, vendar poznavajoč množično napačno tolmačenje kvalifikatorskih napotil v splošnih in normativnem slovarju,

veliko jezikoslovcev praktikov ne razume oziroma nima pravih orodij za ustrezno vrednotenje sopomenskosti. Kvalifikatorji nujni: izvrstna orodjarna s povezavami do korpusnega materiala in kolokacijske mreže ne bo tega nadomestila pri vseh uporabnikih."

"Če bi bilo mogoče na nek način vseeno vključiti kvalifikatorje, bi bilo dobro. Morda bi bilo to mogoče na osnovi virov, od koder v večini prihajajo primeri za posamezne besede. Koristne bi bile informacije o registru (vsaj groba razdelitev) in besedilnih tipih, kjer se besede pogosteje pojavljajo (npr. časopisi, internet, literatura ipd.)."

Redkeje se pojavljajo še predlogi o dodajanju naglasnih znamenj (2 odgovora) oz. podatkov o izgovoru (1 odgovor), o podrobnejši kategorizaciji sopomenk (6 odgovorov), o dodajanju normativnih razlag (1 odgovor), o izpisovanju celotnih oz. pravih slovničnih oblik (npr. *upati si* namesto *upati*, 2 odgovora), o oštevilčenju vnosov glede na pomen (1 odgovor), o dodajanju podatka o pogostosti v korpusu (1 odgovor), o slikovnem gradivu (3 odgovori) in o dodajanju več podatkov nasploh (2 odgovora).

7.2 Razširitev nabora podatkov v slovarju

V to kategorijo smo uvrstili 36 odgovorov, ki na več načinov zajemajo razširitev nabora podatkov v slovarju. Najpogosteje so uporabniki izrazili željo po razširitvi nabora iztočnic v slovarju nasploh (14 odgovorov). Odgovori nakazujejo, da želijo v slovar vključiti tudi starinsko besedišče (7 odgovorov) ter nestandardne/narečne/pogovorne izraze (6 odgovorov) oziroma lastnoimenske sopomenke (1 odgovor) ter blizu- in protipomenke (2 odgovora). Preostali odgovori zadevajo dodajanje več kolokacij (1 odgovor) in dodatne primere rabe (5 odgovorov) pri vnosih, ki so v trenutni različici brez.

"S kvalifikatorji in razširitvijo virov, da bi vseboval tudi starejše, zastarele in manj uporabljene izraze."

"Dopolnila bi ga s sopomenkami iz starejših (starih) književnih in strokovnih besedil."

"Vključila bi tudi sopomenke zastarelih izrazov oz. izrazov, k niso več tako pogosti in se počasi opuščajo (namen je skrbeti za nadaljni razvoj slovenskega jezika brez okrnitve/pozabljanja lepih slovenskih izrazov, kar se danes rado dogaja (vpliv

amerikanizacije, pomanjkanje branja "pravih" slovenskih knjig - prevladujejo prevodi, itd.)"

"Vem, da je to slovar sopomenk, ampak dobra informacija k sopomenki je tudi protipomenka. Če moraš obrniti stavek, na primer ..."

7.3 Izboljšave vmesnika in njegovih funkcionalnosti

Skupno 24 odgovorov se je uvrstilo v kategorijo izboljšav uporabniškega vmesnika in njegovih funkcionalnosti. Poleg 4 odgovorov, ki so sicer izkazovali željo po izboljšanjem vmesniku, a konkretnih predlogov niso podali, so se pojavili še predlogi o večji preglednosti (2 odgovora), hitrejšem dostopu do kolokacij (1 odgovor), možnosti prikaza (uporabniških) sopomenk na enem mestu (1 odgovor), večjem številu primerov na prvi strani (1 odgovor), preprostejši različici vmesnika za osnovnošolce (1 odgovor) in večji interaktivnosti (3 odgovori).

"Da je čim bolj interaktiven, npr. če se z miško pomakneš na besedo, ki ni glavno geslo, ampak del razlage gesla, ta vodi do lastnega gesla v slovarju (i.e. te popelje naprej na svoje geslo, ne da sam iščeš to v iskalni vrstici slovarja)."

"Stremet k temu, da je čim bolj verodostojno gradivo. Morda več primerov in kvalifikatorjev. Stremeti k preprosti uporabi in izdelavi različice za osnovnošolce."

Kot dodatne funkcije v vmesniku bi uporabniki želeli tudi možnost popraviljanja ali brisanja dodanih uporabniških sopomenk (1 odgovor), sistem za podrobnejše označevanje bolj ali manj ustreznih sopomenk (1 odgovor) in možnost javljanja napak (1 odgovor). Nekateri uporabniki menijo, da bi bilo koristno omejiti dodajanje sopomenk (3 odgovori), npr. z uporabo gesla (2 odgovora) oz. z odstranitvijo možnosti dodajanja uporabniških sopomenk (1 odgovor).

"Če želiš v slovar dodati sopomenko, moraš uporabiti izbrano uporabniško ime. Ni bi všeč, da je tako svobodno, saj se npr. lahko zgodi, da nekdo pod mojim pravim imenom vpisuje v slovar "bedarije" ..."

1 uporabnik je opozoril, da je vmesnik včasih nekoliko počasen, 1 uporabnik pa si želi navodila za uporabo.

7.4 Večja zanesljivost podatkov

Skupno 35 odgovorov se je nanašalo na izboljšanje natančnosti oz. zanesljivosti obstoječega gradiva v slovarju. Najpogosteje so uporabniki predlagali, da uporabniško dodane sopomenke sproti pregledujejo strokovnjaki (23 odgovorov).

"Redno preverjanje podatkov - novih besed, vpisanih s strani uporabnikov."

"redno preverjanje podatkov in dodajanje novih besed"

"Urejal bi ga strokovnjak za slovaropisje."

"Nekdo bi moral kritično strokovno spremljati zapisane vnose kot pri Wikipediji in posegati v netočne zapise."

1 odgovor je izrecno omenil odstranjevanje šuma, 6 odgovorov večjo natančnost in zanesljivost. 1 odgovor je predlagal ločevanje iztočnic glede na pomen (problem pri enakopisnicah tipa *mrk* – kot samostalnik in pridevnik). Preostali odgovori omenjajo boljše kriterije za ocenjevanje sopomenk (1), več funkcij (1) in stik z dejanskim jezikom (1).

7.5 Večja povezljivost z drugimi viri in mediji

Skupno 22 odgovorov je zajemalo večjo povezljivost z drugimi viri oz. drugimi mediji. Največkrat so uporabniki predlagali povezovanje z drugimi jezikovnimi viri, zlasti slovarji in korpusi (12 odgovorov).

"z zagotovitvijo baze, iz katere črpa - posodobitev GigaFide in redno dodajanje besedil v GigaFido"

"Povezal bi ga s sorodnimi slovarji na spletu."

"Dodajte SSSJ - Sinonimni slovar slovenskega jezika."

"mogoče povezava na sskj"

Predlagali so tudi integracijo v programsko opremo za urejanje besedil (npr. Microsoft Word, 1 odgovor) ter razvoj slovarja kot mobilne aplikacije (2 odgovora).

V 5 odgovorih se je pojavil predlog o nadaljnji promociji slovarja, le v 2 odgovorih pa so si uporabniki želeli, da bi bil slovar na voljo tudi v tiskani obliki.

"tako da bi več ljudi vedelo zanj"

"Vec denarja bi vam dala za marketing in PR :)"

"Čim večja prepoznavnost, da bi ga ljudje redno uporabljali in tako dopolnjevali ter izpopolnjevali."

8 Projektna spoznanja

Odzivi javnosti, ki jih je mogoče razbrati iz statistik o uporabniškem obisku slovarja in uporabniškem sodelovanju, pričajo o uspešnem obveščanju javnosti. Odzivi uporabnikov, ki slovar poznajo, so pozitivni, in promocijske aktivnosti na načelni ravni dobro sprejete. Težave pri izvedbi so se pokazale predvsem pri delotoku obveščanja, kjer zaradi sprememb na ravni varovanja podatkov ni več sprejemljivo pošiljanje e-sporočil več naslovnikom hkrati na način, da bi bili vidni njihovi naslovi. Če ne želimo ročnega dela s pošiljanjem posamičnih sporočil, je treba zagotoviti nove načine obveščanja. Kot drugo, kljub pozivom obveščanje o slovarju (in zlasti pisemsko pošiljanje tiskovin) ni vodilo v povratno informacijo s strani uporabnikov. Čeprav bi vsi prejemniki teoretično lahko odgovorili na poslano sporočilo, smo odgovor prejeli samo v petih primerih, v vseh kot izkazan interes za nadaljnje sodelovanje (npr. pri izvedbi izobraževalnih dogodkov). Uporabniško mnenje oz. povratno informacijo je torej treba iskati ciljno in ločeno od obveščanja.

Kot omenjeno, smo za zbiranje povratnih informacij uporabnikov ustvarili tudi ločeno uporabniško skupino na omrežju Facebook, o kateri pa je treba uporabnike še dodatno obvestiti in jih spodbuditi k razpravi. Iz dejstva, da se v prvih mesecih po objavi Sopomenk skupina ni organizirala sama od sebe, bi bilo mogoče sklepati tudi, da skupnost nima veliko pripomb in predlogov za izboljšave oz. da so drugi razpoložljivi komunikacijski kanali dovolj.

Pri izvedbi dogodkov se je potrdilo, da je ob predavanju potrebno dodati dovolj časa za debato, saj so sodelujoči razpravljali tako o predstavljenem slovarju kot tudi o stanju in nadaljnjih načrtih v zvezi z drugimi slovenskimi jezikovnimi viri. To dejstvo

dokazuje željo uporabnikov po obveščenosti in sodelovanju v razpravi, kot tudi potrebo uporabniške skupnosti po neprestanem razvoju in dostopnosti jezikovnih virov. Tako rekoč vsi udeleženci so imeli do novosti pozitiven odnos, pogosto pa so bili presenečeni, da za vse možnost niso (iz)vedeli že prej. Tovrstni odzivi pričajo o pomembnosti diseminacije in izobraževanja skupnosti, kar je torej treba dolgoročno umestiti ob bok razvoju novih jezikovnih virov. Teme, ki so za uporabnike zanimive, so vprašanja prostega in odprtega dostopa, digitalnega jezikoslovja in interdisciplinarnosti pri pripravi virov in priročnikov na splošno, uporabniške prijaznosti in možnosti za sodelovanje. Nadaljnja izobraževalna gradiva je mogoče usmeriti k tem vprašanjem. Na drugi strani se je izkazalo, da so tudi pomisleke in dvome glede novega koncepta uporabniki opredelili jasno in v smislu prioritet realno in smotrno. Ta izkušnja deloma zavrača v stroki še vedno prisotne pomisleke, da uporabniki sami ne zmorejo presojati o tem, kaj potrebujejo. Vsaj na ravni evalvacije že obstoječih izdelkov je povratna informacija koherentna ter uporabna.

V nadaljevanju je dialog z uporabniško skupnostjo treba vzdrževati, kot kaže projektna izkušnja, pa tudi spodbujati. Primerjava odzivov na debato v živo ter na izpolnjevanje ankete tudi kaže, da je informacije treba zbirati z različnimi metodami. Vzpostavitev in vzdrževanje različnih komunikacijskih poti se zdi torej smiseln korak, ki ga je treba vključiti v redne delotoke. Pri tem je treba poskrbeti za časovno optimizacijo. Izvedba dogodkov za manjše število udeležencev je smiselna, kadar je namenjena zbiranju povratne informacije različnih uporabniških skupin (torej v delavniškem smislu ali po vzoru fokusnih skupin), sama na sebi pa je zelo časovno obremenjujoča. Dober kompromis je snemanje predavanj, ki jih lahko po editiranju (npr. opremljanju s podnapisi) uporabniška skupnost uporablja za nadaljnja (samo)izobraževanja.